ML. L. 5742/1.

Raad van State
WETGEVING
- 1 -
VII 1957
coördinatie (2)

KONINKRIJK BELGIE. ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE. AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 7e mei 1957 door de Minister van Openbaar Onderwijs verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs en van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens", heeft de 6e juni 1957 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Instruction publique, le 7 mai 1957, d'une demande d'avis sur un projet de loi "modifiant les lois coordonnées sur l'enseignement moyen et les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires", a donné le 6 juin 1957 l'avis suivant :

Het voorontwerp van wet strekt tot wijziging, ten eerste van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens en, vervolgens, van de gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs. Om de structuur van het ontwerp beter te doen uitkomen, leze men het opschrift als volgt :

"Ontwerp van wet tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens en van de gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs".

Om er met meer nadruk op te wijzen dat het wetsontwerp op twee afzonderlijke wetten betrekking heeft, ware het verkieslijk de tekst in hoofdstukken in te delen :

Hoofdstuk I. - Wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

Hoofdstuk II.- Wijziging van de gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs.

Hoofdstuk III.- Overgangsbepaling.

Het eerste hoofdstuk zou bestaan uit de eerste twee artikelen; het tweede uit de artikelen 3 tot 6, terwijl artikel 7 het derde hoofdstuk zou vormen.

+

+ + . . .

.../...

In artikel 1 vervange men de woorden "gelde-lijk ondersteund" door het woord "gesubsidieerd".

Aan het eind van dit artikel dienen de woor-den "bepalingen dezer coördinatie" te worden vervangen door de woorden "bepalingen van deze gecoördineerde wetten".

De inleidende volzin van artikel 2 zou juister als volgt worden gelezen :

"Artikel 54 bis, eerste lid, zoals het in deze zelfde gecoördineerde wetten is ingevoegd bij artikel 3 van de wet van 17 december 1952, wordt door de volgende bepaling vervangen : ...".

De tekst, die ingevolge artikel 3, artikel 9 van de gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs zal vervangen, herhaalt de bepalingen van de gecoördi-neerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, waarin de voorwaarden worden vastgesteld voor de be-noeming in het ambt van leraar of studieprefect in athenea of lycea, met uitzondering van het bepaalde in artikel 54 bis, eerste lid. Daar deze weglating niet verantwoord is, zou die bepaling moeten worden ingevoegd na het eerste lid van bedoeld artikel 9. Dit nieuwe lid zou kunnen aanvangen als volgt :

"In afwijking van het vorig lid, kan tot leraar ... worden benoemd ...".

.../...

Het derde lid van hetzelfde artikel laat toe dat in uitzonderlijke omstandigheden van de bepalingen van de vorige leden wordt afgeweken. Wat onder "uitzonderlijke omstandigheden" dient te worden verstaan, wordt in de memorie van toelichting met concrete voorbeelden aangetoond.

Noch het veranderen van een middelbare school in atheneum of lyceum, noch het bestaan van een afdeling voor toegepast middelbaar onderwijs toegevoegd aan een koninklijk atheneum of lyceum, kunnen echter als een uitzonderlijke omstandigheid worden beschouwd. Indien de Regering evenwel het inzicht heeft, regenten te machtigen in de bedoelde gevallen een ambt uit te oefenen in een atheneum of lyceum, stelt de Raad van State voor dit lid als volgt te lezen :

"Indien een middelbare school in atheneum of lyceum wordt veranderd, kunnen de directeur en de regenten gemachtigd worden om er dezelfde ambten uit te oefenen.

In de aan een atheneum of lyceum toegevoegde afdelingen voor toegepast middelbaar onderwijs kunnen de geaggregeerden van het lager secundair onderwijs belast worden met het onderricht in de algemene vakken.

Indien geen enkele kandidaat, die een diploma voor middelbaar onderwijs bezit, een in een atheneum of lyceum openstaande plaats aanvraagt, of indien zich andere uitzonderlijke omstandigheden voordoen, kunnen de ambten van studieprefect, provisor en leraar toegekend worden aan geaggregeerden van het lager secundair onderwijs.

.../...

De overeenkomstig het derde, vierde of vijfde lid te treffen beslissingen kunnen niet worden genomen dan op eensluidend advies van de Verbeteringsraad voor het middelbaar onderwijs".

In het lid van hetzelfde artikel, dat volgens het ontwerp het vierde lid is, vervange men de woorden "van de Regering" door de woorden "van de Staat".

Het voorlaatste lid van hetzelfde artikel vermeldt onder de diploma's of getuigschriften die vereist zijn om tot studiemeester te worden benoemd, de diploma's van kandidaat in de letteren en wijsbegeerte of kandidaat in de wetenschappen, en het gehomologeerd getuigschrift van volledige humaniorastudiën. Daar men echter een der gehomologeerde getuigschriften van volledige humaniorastudiën moet bezitten om de wettelijke graad van kandidaat te behalen, is het overbodig de diploma's van kandidaat in de letteren en wijsbegeerte en van kandidaat in de wetenschappen te vermelden.

Zo het anderzijds de bedoeling van de Regering is, de houders van een aangenomen getuigschrift van volledige moderne humaniorastudiën (economische afdeling) toe te laten tot het ambt van studiemeester in een atheneum, behoort dit te worden gezegd.

In het laatste lid van hetzelfde artikel 3 vervange men het woord "Regering" door "Koning".

In verband met artikel 4 moge worden opgemerkt, dat in de lijst der betrekkingen voor de uitoefening waarvan men Belg moet zijn, ook het ambt van onderwijzer moet worden opgenomen. Luidens artikel 5 van het ontwerp behoort de onderwijzer immers tot het onderwijzend personeel van de athenea, lycea en middelbare scholen.

Artikel 5 deelt het personeel van de athenea, lycea en middelbare scholen in drie categorieën in, met name het onderwijzend personeel, het toegevoegd opvoedend personeel en het administratief personeel. Een soortgelijke indeling bestaat reeds in het technisch onderwijs ; de verschillende categorieën van personeel hebben er echter andere benamingen : onderwijzend personeel, onderwijzend hulppersoneel en administratief personeel (koninklijk besluit van 5 december 1955). Het ware wellicht beter bij deze terminologie aan te sluiten.

In het laatste lid van hetzelfde artikel leze men "eerste tot vierde lid" in plaats van "leden 1 tot 5".

Artikel 7 van de wet zal met terugwerkende kracht de administratieve toestand regelen van de personeelsleden die één van de erin bedoelde ambten hebben uitgeoefend. Deze bepaling schijnt verder te reiken dan in de bedoeling van de Regering ligt. Bedoelde tekst zou onder meer tot gevolg hebben, dat het eensluidend advies van de Verbeteringsraad vereist zou zijn voor het begeven van betrekkingen van atheneumleraar aan geaggregeerden voor het lager secundair onderwijs, welke vóór de inwerkingtreding van de wet "in uitzonderlijke omstandigheden"werden toegekend. Volgens de gemachtigde ambtenaar is dit niet de bedoeling van de Regering, die alleen beoogt de administratieve toestand van de provisors te regulariseren. Deze hebben immers tot dusver betrekkingen uitgeoefend die, bij wijze van proefneming, zijn opgericht door het besluit van de Regent van 1 juni 1949, terwijl hun, benevens hun wedde van leraar, een vergoeding werd uitgekeerd. Wegens het voorbijgaande karakter van dit statuut komt die ver-

.../...

goeding echter niet in aanmerking voor het berekenen van het pensioen. De Regering wil die toestand verhelpen door middel van een fictie, namelijk deze, dat bedoelde provisors geacht worden op grond van de nieuwe wetsbepalingen te zijn benoemd.

De volgende tekst zou deze bedoeling juister weergeven :

"Artikel 7.-

De provisors die ter uitvoering van het besluit van de Regent van 1 juni 1949 en van het koninklijk besluit van 1 december 1951 zijn benoemd, worden geacht overeenkomstig deze wet te zijn benoemd".

Bovendien zou artikel 39 van de gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs moeten worden aangepast aan de wijzigingen die door het instellen van nieuwe ambten in die wetten worden gebracht.

Opdat er ten slotte geen onzekerheid zou zijn over de opheffing van artikel 1 van de wet van 6 februari 1887 houdende aanvulling van artikel 5 van de wet van 15 juni 1881, zou de opheffing van dit artikel uitdrukkelijk moeten worden bepaald.

Voor zover nodig, merkt de Raad van State op, dat met het oog op het behoud van overeenstemming tussen artikel 9 van de gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs en artikel 54 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, het zevende lid van dit laatste artikel dient te worden opgeheven.

L'avant-projet de loi tend à modifier en premier lieu les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires et, en second lieu, les lois coordonnées sur l'enseignement moyen. Pour mieux faire ressortir la structure du projet, il convient de rédiger l'intitulé comme suit :

"Projet de loi modifiant les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires et les lois coordonnées sur l'enseignement moyen".

Afin de mieux marquer que le projet de loi porte sur deux législations différentes, il conviendrait de diviser le texte en chapitres :

Chapitre Ier. - Modification aux lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

Chapitre II. - Modification aux lois coordonnées sur l'enseignement moyen.

Chapitre III.- Disposition transitoire

Le chapitre Ier comprendrait les deux premiers articles; le second chapitre, les articles 3 à 6, et le troisième chapitre, l'article 7.

+

+ +

.../...

A l'article 1er, il conviendrait, dans la version néerlandaise, de remplacer les mots "geldelijk ondersteund" par "gesubsidieerd".

A la fin de cet article, il y a lieu de remplacer les mots "dispositions de la présente coordination" par les mots "dispositions des présentes lois coordonnées".

Le liminaire de l'article 2 serait plus exactement rédigé comme suit :

"L'article 54 bis, alinéa 1er, tel qu'il a été inséré dans ces mêmes lois coordonnées par l'article 3 de la loi du 17 décembre 1952, est remplacé par la disposition suivante: ... " .

Le texte par lequel l'article 3 tend à remplacer l'article 9 des lois coordonnées sur l'enseignement moyen reproduit les dispositions des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, qui fixent les conditions de nomination aux fonctions de professeur ou préfet des études dans des athénées ou lycées, sauf celle de l'article 54 bis, alinéa 1er. Cette omission ne se justifiant pas, il conviendrait d'insérer cette disposition après le premier alinéa du dit article 9. Ce nouvel alinéa pourrait débuter comme suit :

"Par dérogation à l'alinéa précédent, pourra être nommé professeur ...".

.../...

L'alinéa 3 du même article permet, dans des circonstances exceptionnelles, de déroger aux dispositions des alinéas qui précèdent. Ce qu'il faut entendre par "circonstances exceptionnelles" est expliqué dans l'exposé des motifs par des exemples concrets.

Or, ni la transformation d'une école moyenne en athénée ou lycée, ni l'existence d'une section d'enseignement moyen appliqué annexée à un athénée ou à un lycée n'ont le caractère de situation exceptionnelle. S'il entre cependant dans les intentions du Gouvernement d'autoriser des régents à exercer des fonctions dans un athénée ou lycée dans les hypothèses envisagées, le Conseil d'Etat propose de rédiger cet alinéa comme suit :

"En cas de transformation d'une école moyenne en athénée ou lycée, le directeur et les régents peuvent être autorisés à y exercer les mêmes fonctions.

Dans les sections d'enseignement moyen appliqué, annexées à un athénée ou un lycée, les agrégés de l'enseignement secondaire inférieur peuvent être chargés d'y enseigner les cours généraux.

Si aucun candidat porteur d'un diplôme de l'enseignement moyen ne sollicite une place vacante dans un athénée ou lycée, ou si d'autres circonstances exceptionnelles se présentent, les emplois de préfet des études, de proviseur et de professeur peuvent être attribués à des agrégés de l'enseignement secondaire inférieur.

.../...

Les décisions prévues aux alinéas 3 à 5 ne peuvent être prises que de l'avis conforme du Conseil de perfectionnement de l'enseignement moyen".

A l'alinéa du même article, qui,d'après le projet,est l'alinéa 4, il conviendrait de remplacer les mots "du Gouvernement" par les mots "de l'Etat".

L'avant-dernier alinéa du même article mentionne parmi les diplômes ou certificats requis pour la nomination aux fonctions de maître d'études, les diplômes de candidat en philosophie et lettres ou de candidat en sciences, et le certificat homologué d'humanités complètes. Etant donné qu'il faut être porteur d'un des certificats homologués d'humanités complètes pour obtenir les grades légaux de candidat, la mention des diplômes de candidat en philosophie et lettres et de candidat en sciences est superflue.

D'autre part, s'il entre dans les intentions du Gouvernement, d'admettre comme maître d'études dans les athénées, les porteurs d'un certificat agréé d'humanités modernes (section économique), il conviendrait de le préciser.

Au dernier alinéa du même article 3, il conviendrait de remplacer le mot "Gouvernement" par le mot "Roi".

Il convient de faire remarquer à propos de l'article 4 que la fonction d'instituteur devrait être comprise dans la liste des emplois pour l'exercice desquels la qualité de Belge est requise.En effet, d'après l'article 5 du projet, l'instituteur fait partie du personnel enseignant des athénées, lycées et écoles moyennes.

.../...

L'article 5 classe le personnel employé dans les athénées, lycées et écoles moyennes, en trois catégories, notamment, le personnel enseignant, le personnel auxiliaire d'éducation et le personnel administratif. Une classification analogue existe déjà dans l'enseignement technique; les diverses catégories de personnel y portent toutefois les dénominations suivantes : personnel enseignant, personnel enseignant auxiliaire et personnel administratif (arrêté royal du 5 décembre 1955). Il conviendrait, semble-t-il, de s'inspirer de cette terminologie.

Au dernier alinéa du même article, il faut lire "alinéas 1er à 4" au lieu de "alinéas 1er à 5".

En vertu de l'article 7, la loi réglera avec effet rétroactif la situation administrative des agents qui ont exercé une des fonctions qu'elle vise. La portée de cette disposition semble dépasser les intentions du Gouvernement. Ce texte aurait notamment pour effet d'imposer l'avis conforme du Conseil de perfectionnement pour les attributions d'emplois de professeurs d'athénée à des agrégés de l'enseignement secondaire inférieur qui ont été faites antérieurement à l'entrée en vigueur de la loi dans "des circonstances exceptionnelles". Telle n'est pas, d'après le fonctionnaire délégué, l'intention du Gouvernement, qui n'est que de régulariser la situation administrative des proviseurs. Ceux-ci ont occupé, en effet, jusqu'à présent, des emplois créés à titre expérimental par l'arrêté du Régent du 1er juin 1949, et ont bénéficié de leur traitement de professeur, augmenté d'une indemnité. En raison du caractère précaire de ce statut, cette indemnité n'entre pas en ligne de compte pour le calcul de la pension. Le Gouvernement entend remédier à cette situation au moyen d'une fiction d'après laquelle la nomination de ces proviseurs est réputée avoir été faite en vertu de nouvelles dispositions légales.

.../...

Le texte suivant traduirait plus exactement cette intention :

"Article 7.-

Les nominations de proviseurs faites en exécution de l'arrêté du Régent du 1er juin 1949 et de l'arrêté royal du 1er décembre 1951 sont réputées avoir été faites conformément à la présente loi".

Il conviendrait, en outre, d'adapter l'article 39 des lois coordonnées sur l'enseignement moyen, aux modifications que le présent projet apporte à ces lois par la création de fonctions nouvelles.

Enfin, pour dissiper toute incertitude au sujet de l'abrogation de l'article 1er de la loi du 6 février 1887 complétant l'article 5 de la loi du 15 juin 1881, il s'indiquerait de prévoir, par une disposition expresse, l'abrogation de cet article.

A toutes fins utiles, le Conseil d'Etat signale qu'en vue de maintenir la concordance entre l'article 9 des lois coordonnées sur l'enseignement moyen et l'article 54 des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, il y a lieu d'abroger l'alinéa 7 de ce dernier article.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : J. SUETENS, eerste-voorzitter,
Messieurs : premier président,

H. BUCH, raadsheren van State,
K. MEES, conseillers d'Etat,

L. FREDERICQ, bijzitters van de afdeling wetgeving,
F. DUCHENE, assesseurs de la section de législation,

Mevrouw : J. DE KOSTER, adjunct-griffier. griffier.
Madame : greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. K. MEES.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. VANDER STICHELE, substituut.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. K. MEES.

Le rapport a été présenté par M. A. VANDERSTICHELE, substitut.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J. DE KOSTER.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) J. SUETENS.